

Dr.Şefik Hüsnü (Değmer - "Ferdî"), 1936 sonlarında henüz Moskova'dayken KEYK Sekreteryası'na TKP kadrosuyla ilgili bir rapor sunarak şu bilgileri vermiştir:¹²

TKP'nin 450 üyesi, 300 de sempatzanı vardır. Partiyle işbirliği yapan 30 aydın, 60 da parti aktifi bulunmaktadır. Sovyetler Birliği'nde bulunan TKP üyelerinin dökümüye şöyledir: 5 kişi siyasal mülteci statüsünde, MOPR (Devrimcilere Uluslararası Yardım Örgütü) üyesi. Savaş tutsağı olarak gelmiş, M.Suphi grubundan kalma 10 kişi. TKP'den RKP(b)'e aktarılan 14 kişi. KUTV'da (Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi) okumakta olan 18 öğrenci var; 11 kişi de okulda çıkarılmış (taşraya gönderilmiş). Kendi istekleriyle, KUTV'dan Türkiye'ye yollanan 9 kişi. 1919'dan sonra Bakû'da kalan TKP'li (şimdi RKP(b) üyesi ya da partisiz) 9 kişi.

Bunun üzerine KEYK Sekreteryası şu gizli kararı almıştır.

Şimdi Yapılacak İş

1. Bu rapordan anlaşıldığı gibi, siyasî mültecilerin bir kısmı partinin izni ve KEK'in bilgisiyle, fakat birçokları da partinin izni olmadan, kendi girişimiyle gelmiştir. Bu gibilerin bundan sonra ülkeden (Türkiye'den) çıkmalarını önlemek zorundayız. Şimdiye kadar siyasî mülteci olarak kimlerin geldiğini bilmiyorduk. Öyle bir yöntem belirlemeliyiz ki, ülkeden siyasî mülteci olarak ancak TKP MK izni ile çıkılsın. MK de her keresinde KEYK'in onayını almak zorunda olsun. Bazı kural dışı durumlarda, MK önceden onay almadan izin verebilir; ancak bu gibi hallerde, ondan da ilgili kararı hakkında bilgi istenmelidir.
2. Siyasî mültecilerin MOPR'a kabul sistemi değiştirilmeli, MOPR onayladığı kişileri bilerek onlara hızla yardım edebilmelidir.
3. 1 Mart(1937)'a kadar bütün Türk siyasî mültecileri denetlenmeli, kimlerin ülkeye geri gönderilecekleri, kimlerin burada Türkiye için parti işine alınacakları ve yedek parti eylemcisi olarak yetiştirilecekleri, kimlerin siyasî mülteci sıfatlarının kaldırılacağı, kimlerin de Moskova'dan "taşra"ya gönderilecekleri belirlenmelidir.
4. 1 Mart'a kadar TKP'den RKP(b)'e aktarmalarla ilgili bütün tavsiyeler uygunluk ve doğruluk açısından denetlenmelidir. İleride şu ölçü uygulanmalıdır: partiye candan bağlı, içtenlikli,

¹² F.495, Op.11, D.6, L.63.

ölçülü davranma yeteneklerini uygulamada göstermiş olup da herhangi bir nedenle TKP saflarında çalışma olanağı bulamayanlar RKP(b)'e salık verilmelidir.

5. TKP MK'ne direktif verilerek, bundan böyle onun izni olmadan gelen bütün kişiler resmen geri gönderilecektir. Salih Şefik örneğinde olduğu gibi, buraya partiden izinsiz gelme uygulamalarına son verilmelidir. Zira bunlar çoğunlukla, herkesin bildiği provakatörlerdir.

6. Bütün KUTV öğrencilerinin yoklanması 1 Marta kadar bitirilmelidir. Örneğin burada saplanıp kalan İstavridis ve Yani gibileri.

7. İlgili öğrencileri ülkeye gönderilmesinin hızlandırılması, görevli makamlardan istenmelidir. Gönderme işleri halen üç ayda ancak bir kişi gibi çok kötü gitmektedir.

8. Türk şubesinin Moskova dışında bir yere nakledilmesi KUTV yönetiminden istenmelidir.

9. Öğrenciler uzmanlık dallarına ayrılmalı; pratik eylemlerde sınanmış ve kitle çalışmalarında deney kazanmış orta grup parti aktifi olarak eğitilmelidir.

10. KUTV'da, illegal parti okullarında parti tabanını eğitmek için yönetici öğretmen kursları örgütlenmelidir. Ülkede çalışacak bu tür okulların 3-4 öğrencisi, 3-4 dersi olmalı, haftada 20-30 saat ders verilmelidir.

11. Şu kural kesinlikle uygulanmalı, öğrencileri seçenler, çağırdıkları her öğrenci için parti karşısında sorumlu olmalıdır.

12. Son yıllardaki tutuklamaların nedenlerini öğrenmek için, hapisten çıkanlara ilişkin belge ve raporlar incelenmeğe başlamalıdır.¹³

¹³ Ibid., s. 64-65. Rusçadan Bilâl Şen'in yaptığı çeviri.